

Рудська Ніна Олександрівна, кандидат с.-г. наук, старший викладач
кафедри ботаніки генетики та захисту рослин

Шановні присутні! До вашої уваги пропонується доповідь за темою:
**«ВПЛИВ АГРОТЕХНІЧНИХ ПРИЙОМІВ ЩОДО ОБМЕЖЕННЯ ШКІДЛИВОСТІ
ГАЛИЦІ ЛЮЦЕРНОВОЇ КВІТКОВОЇ (*CONTARINIA MEDICAGINIS* KIEFF.) В
ПОСІВАХ ЛЮЦЕРНИ ПОСІВНОЇ»**

Слайд 1.

Актуальність теми

Люцерна посівна (*Medicago sativa* L.) – цінна високобілкова бобова культура, яка займає важливе місце в системі кормового конвеєра і є однією з провідних культур польового травосіяння у світовому землеробстві. Однак, в сучасних умовах господарювання збільшення площ посівів люцерни лімітується недостатньою кількістю насіння. Серед низки чинників, що обмежують реалізацію потенційної продуктивності високоякісного насіння сортів люцерни, важливу роль відіграють фітофаги. Найбільшу небезпеку становлять шкідники генеративних органів, зокрема, галиця люцернова квіткова (*Contarinia medicaginis* Kieff.), що набула широкого поширення. Їхня шкідливість полягає не тільки в зниженні урожайності насіння, але й в різкому погіршенні його якості.

Важлива біоценотична роль у обмеженні чисельності і шкодочинності даного фітофага на основі екологічного і економічного підходу належить використанню агротехнічних заходів таких як строки, способи сівби та підкошування рослини, які обумовлюють пріоритетність наряду досліджень та його актуальність.

Дослідження проводилися впродовж 2016-2017 рр., на дослідних ділянках ДП ДГ «Бохоницьке» Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН. За загальноприйнятими в ентомології методиками

(Наступний слайд)

Слайд 2.

Мета та завдання досліджень.

Удосконалення системи захисту насіннєвих посівів люцерни посівної від галиці люцернової квіткової на основі встановлення найбільш ефективних способів, строків сівби та підкосів рослин люцерни.

Слайд 3. Шкідливість люцернової квіткової галиці на люцерні за різних строків сівби

Для вивчення впливу різних строків сівби на шкідливість квіткової галиці було обрано 2 сорти люцерни – Синюха та Надежда, які відносяться до різних груп стиглості та досліджено 2 строки сівби – ранньовесняний та літній, який проводили в червні–липні при наявності випадання опадів. В ході аналізу отриманих даних встановлено, що менша чисельність імаго квіткової галиці спостерігалась на сорті Синюха – 3,7–5,0 екз./м², на сорті Надежда – 9,3– 8,7 екз./м².

Встановлено, що для сортів Синюха та Надежда ефективнішим виявився літній строк сівби (червень-липень), за якого чисельність імаго знижувалась на 0,6–1,3 екз./м², а пошкодженість знижувалась на 4,6–5,4 %, порівняно з весняним посівом. Зменшення пошкодженості генеративних органів фітофагами сприяло збереженню урожайності насіння 29–34 кг/га.

(Наступний слайд)

Слайд 4. Заселеність люцерни галицею люцерною залежно від способу сівби

Дослідженнями встановлено, що на шкідливість досліджуваних видів, окрім строків сівби, також впливали способи сівби. Так, встановлено, що широкорядний спосіб сівби погіршував умови розвитку фітофага. Зокрема, за широкорядного способу сівби з міжряддям 45 см чисельність галиці люцернової знижувалась на 2–11 % порівняно з вузькорядним (15 см), а пошкоджених китиць на сорті Синюха становила 15,9 % за широкорядного та 17,2 % за умов звичайного рядкового способу сівби відповідно. Для сорту

Надежда даний показник становив 34,1 та 35,2 % відповідно. Чисельність личинок в галі становила 3,9–4,5 екз./гал. Що сприяло збереженню урожайності насіння на рівні 36–37 кг/га. **(Наступний слайд)**

Слайд 5. Шкідливість галиці люцернової квіткової на люцерні за різних укосів люцерни

Оцінка впливу різних строків підкосів та збирання насіння за другого укосу засвідчила, що незалежно від сорту, менша чисельність галиці квіткової спостерігалась при вирощуванні насіння за другого укосу з підкошуванням перед бутонізацією. На сорті Синюха чисельність галиці становила 3,9 екз./м², Надежда – 8,3 екз./м², збільшувалась кількості пошкоджених китиць без підкошувань. Пошкодженість бутонів та квітів за другого укосу з підкошуванням перед бутонізацією становила – 17,8 та – 33,6 %. Збереження врожаю знаходилось на рівні 6–51 кг/га.

(Наступний слайд)

Висновки

Таким чином, на підставі узагальнення результатів досліджень у конкретних виробничих умовах підтверджено доцільність використання агротехнічних прийомів.

Так, літній строк сівби (червень–липень) ефективно зменшував пошкодженість квіток і бутонів, що сприяло зменшення пошкодженості на 4,6– 5,5 %, порівняно з ранньовесняним строком сівби. Зменшення пошкодженості генеративних органів фітофагами сприяло збереженню урожайності насіння 29–34 кг/га.

Доведено перевагу широкорядного способу сівби, за якого зменшується пошкодженість квіток галицею на 1,1–1,3 %, що в сукупності сприяло збереженню урожайності насіння на рівні 36–37 кг/га.

Встановлено, що другий укіс з підкошуванням перед бутонізацією забезпечував значно нижчий рівень пошкодженості бутонів та квітів – на 1,9–6,4 % порівняно з іншими варіантами. Збереження врожаю знаходилось на рівні 6–51 кг/га.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ННВК «ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-НАВЧАЛЬНИЙ КОНСОРЦІУМ»
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Всеукраїнський науково-навчальний консорціум
Ukrainian scientific-educational consortium

СЕРТИФІКАТ

УЧАСНИКА МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ІННОВАЦІЇ СУЧАСНОЇ АГРОНОМІЇ»
(Держ. реєстр. УкрІНТЕІ №213 від 23.04.2019 р.)

РУДСЬКОЇ НІНИ ОЛЕКСАНДРІВНИ

Президент Консорціуму
Г.М. Калетнік

Ректор ВНАУ
В.А. Мазур

30-31 травня 2019 р.
м. Вінниця